

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 marca 2013 r., powódka – Z. T. (1), wniosła o:

1. zobowiązanie pozwanego – S. T. (1) do złożenia oświadczenia woli o przeniesienie na powódkę udziału w wysokości $\frac{1}{2}$ w prawie własności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), oznaczonej jako działka numer (...) o obszarze 0,1499 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...)
2. zobowiązanie pozwanego – S. T. (1) do złożenia oświadczenia woli o przeniesienie na powódkę udziału w wysokości $\frac{6}{84}$ części w prawie własności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), oznaczonej jako działka numer (...) o obszarze 0,0572 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...)

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż w dniu 17 czerwca 2008 r., darowała swojemu synowi – pozwanemu w niniejszej sprawie, S. T. (1), przypadający jej udział w wysokości $\frac{1}{2}$ we współwłasności nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) oznaczonej jako działka (...) o powierzchni 0,1499 ha oraz udział wynoszący $\frac{6}{84}$ części we współwłasności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...) o powierzchni 0,0527 ha.

Początkowo relacje pomiędzy stronami układały się poprawnie. Jednakże po wypadku, jakiemu powódka uległa w maju 2012r., zachowanie pozwanego w stosunku do matki uległo drastycznemu pogorszeniu. Pozwany nie odwiedzał jej, zniszczył część rzeczy będących jej własnością, odnosił się do niej opryskliwie, wszczywał awantury, także przy osobach trzecich i nierzadko będąc pod wpływem alkoholu, nękał ją telefonami, a po nadto nie spłacał, pomimo uczynionych obietnic - zaciągniętego przez matkę kredytu, na zaspokojenie potrzeb syna i nie opiekował się zwierzętami powódki pozostawionymi w domu przy ul. (...) w trakcie nieobecności powódki wywołanej wypadkiem.

Wszystkie w/w okoliczności, w ocenie strony powodowej świadczą o rażącej niewdzięczności, jakiej pozwany dopuścił się względem powódki, co uzasadnia odwołanie uczynionej na rzecz syna darowizny.

Jednocześnie powódka podniosła, że wytoczenie powództwa w niniejszej sprawie jest równoznaczne ze złożeniem pozwanemu pisemnego oświadczenia o odwołaniu darowizny o którym mowa w art. 900 k.c.

(pozew, k. 2-6)

W odpowiedzi na pozew, złożonej w dniu 30 stycznia 2014r., pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu zaprzeczył wszelkim okolicznościom przytoczonym w pozwie. Podniósł, iż nie jest prawdą, jakoby on osobiście oraz jego rodzina, nie interesowali się losem powódki, zarówno w trakcie jej hospitalizacji, wywołanej wypadkiem, jak i po wyjściu ze szpitala. Wyjaśnił, że ze względu na własne trudne warunki mieszkaniowe i sytuację zawodową swoją i żony nie mógł podjąć się stałej, osobistej opieki nad matką po jej wyjściu ze szpitala, ale zaproponował siostrze (która wzięła powódkę do siebie), aby ustalili grafik opieki. Zaprzeczył twierdzeniom Z. T. (1), co do okoliczności związanych z zaciągnięciem kredytu, podnosząc, że środki w ten sposób uzyskane miały być przeznaczone na postawienie pomnika dla męża powódki, a nie zaspokojenie potrzeb syna. Odmówił prawdy twierdzeniom, co do rzekomego nękania matki telefonami, tłumacząc, że dzwonił do powódki wyłącznie w trosce o jej stan zdrowia, uniemożliwiania kontaktu babci z wnuczką, zarzucając, że to powódka rozłączała rozmowę telefoniczną na dźwięk głosu jego córki, uchylenia się od obowiązku dokonywania opłat (składka ubezpieczenia, podatek) na rzecz przekazanej nieruchomości oraz zaniedbania opieki nad zwierzętami pozostawionymi na posesji przy ul. (...) w trakcie nieobecności matki.

(odpowiedź na pozew, k. 99 – 102)

Postanowieniem z dnia 15 marca 2013 r., Sąd Okręgowy w Łodzi, zabezpieczył powództwo, poprzez dokonanie wpisu w dziale III księgi wieczystej KW nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych, dla nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), w skład której wchodzi działka gruntu nr (...) ostrzeżenia o toczącym się przez Sądem Okręgowym w Łodzi postępowaniu w sprawie z powództwa Z. T. (1) przeciwko S. T. (2) o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o prześnieniu na powódkę udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości; oraz poprzez dokonanie wpisu w dziale III księgi wieczystej KW Nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych, dla nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), w skład której wchodzi działka gruntu nr (...) ostrzeżenia o toczącym się przez Sądem Okręgowym w Łodzi postępowaniu w sprawie z powództwa Z. T. (1) przeciwko S. T. (2) o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o prześnieniu na powódkę udziału wynoszącego 6/84 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości.

(postanowienie z dnia 15 marca 2013 r., k. 31- 32)

Sąd Okręgowy usta lił następujący stan faktyczny:

Pozwany - S. T. (1), jest najmłodszym synem powódki. Powódka – Z. T. (1) ma również dwoje starszych dzieci: syna A. T. (1) i córkę M. O. (1).

(okoliczności bezsporne)

W dniu 25 września 1995 r., powódka oraz jej mąż Z. T. (2), sporządzili przed notariuszem G. S. (1) testamenty, w których każde z nich powołało do spadku po sobie, w równych częściach, dwójkę swoich dzieci: M. O. (1) oraz S. T. (1). Jednocześnie powódka dokonała na rzecz S. T. (1) zapisu kwoty 3700 zł. marek niemieckich, zgromadzonych na jej koncie w Banku (...) S.A., Oddział w Ł..

W/w testamenty następnie zostały odwołane testamentami sporządzonymi przez rodziców pozwanego w dniu 9 lipca 1999 r., w których oboje testatorzy powołali do całego spadku S. T..

(kserokopia wypisu aktu notarialnego, repertorium (...)z dnia 25 września 1995 r., k.107; kserokopia wypisu aktu notarialnego, repertorium (...)z dnia 25 września 1995 r., k. 108; kserokopia wypisu aktu notarialnego, repertorium A nr (...)z dnia 9 lipca 1999 r., k. 105 kserokopia wypisu aktu notarialnego, repertorium (...)z dnia 9 lipca 1999 r., k. 106)

W 1987r. powódka z mężem przepisali na córkę M. i jej męża działkę o powierzchni 2000 m². W okresie późniejszym M. O. (1) dostała również w darowiźnie, działkę o powierzchni 1500 m².

(zeznania powódki, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07- k. 355v.)

Pozwany także otrzymał nieruchomość od rodziców - działkę o powierzchni 2 200 m²

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:22:44- k. 355v, w zw. z protokołem rozprawy dnia 16 października 2014 r., 02:36:12)

Mąż powódki – Z. T. (2), zmarł w dniu 20 lutego 2004 r. Pozostawił po sobie testament, na mocy którego odwołał swoje wszystkie wcześniejsze testamenty, w szczególności ten sporządzony w dniu 9 lipca 1999r. (Rep. (...)) i powołał do całego spadku swoją córkę – M. O. (1). W testamencie Z. T. (2) uczynił na rzecz syna – S. T. (1) zapis, stosownie do którego M. O. (1) miała obowiązek zapłacić na rzecz brata kwotę 3.000 USD, w terminie 3 miesięcy od otwarcia spadku.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07- k. 355v. potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014r., 00:15:00 - k. 167; 00:18:46 - k. 167, zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:22:44- k. 355v. potwierdzające wyjaśnienia

informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014r. 01:29:36 -k. 212v.;; kserokopia odpis aktu notarialnego, repertorium (...), k. 9-10, załączonych akt V K 856/13)

Siostra pozwanego – M. O. (1) chciała odrzucić spadek po ojcu, gdyż jej ówczesna sytuacja materialna, nie pozwalała na wykonanie zapisu na rzecz brata. Do przyjęcia spadku – namówił ją pozwany, gdyż nie chciał, ażeby udział w spadku po ojcu przypadł najstarszemu bratu – A..

W drodze spadkobrania po ojcu M. O. (1) nabyła udział wynoszący udział w 1/2 części we współwłasności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), oznaczonej jako działka gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – #Ś. w Ł., XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz udział w wysokości 6/84 części we współwłasności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), oznaczonej jako działka gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łodzi – XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...)

(niesporne; zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015r., 02:13:05, k.285;)

S. T. (1) i M. O. (1) uregulowali kwestię spłaty zapisu testamentowego u notariusza. Kwota 3.000 USD, wynikająca z tegoż, została rozłożona M. O. (1) na raty po 1 000 USD każda.

Siostra pozwanego nie spłacała brata, gdyż ten się tego nie dopominał.

(zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r.,02:13:05, k. 285)

Pozwany, w grudniu 2012 r., wystąpił przeciwko siostrze z powództwem o wykonanie zapisu. Sąd zasądził od M. O. (1) jedynie jedną ratę w wysokości 1.000 USD, wobec uwzględnienia zarzutu przedawnienia pozostałych rat.

(zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 01:14:17, k . 281 ; zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r.,02:06:00, k. 285)

W dniu 17 czerwca 2008 r., przed notariuszem G. S. (2), pomiędzy stronami, zawarta została umowa darowizny – Rep. (...). Przedmiotem umowy były: udział w wysokości 1/2 części we współwłasności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), oznaczonej jako działka gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – #Ś. w Ł., XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz udział w wysokości 6/84 części we współwłasności nieruchomości położonej w Ł., przy ul. (...), oznaczonej jako działka gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łodzi – XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Darczyńcą była powódka, obdarowanym jej syn – pozwany w niniejszej sprawie S. T. (1).

W ramach zawartej umowy darowizny, pozwany - S. T. (1) wyraził zgodę na dalsze, bezpłatne, dożywotnie zamieszkiwanie Z. T. (1) w darowanej nieruchomości i korzystanie przez nią z dotychczas zajmowanych pomieszczeń.

(wypis aktu notarialnego, repertorium A nr (...), załączony do pozwu, k. 10-13)

Powódka dokonała darowizny na rzecz syna, gdyż chciała, ażeby ten nie dochodził od siostry wykonania zapisu testamentowego. Liczyła również, że pozwany postawi na spornej nieruchomości dom i zamieszka u powódki, razem z rodziną.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, proto kół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:10:04, k. 166; 00:18:46, k. 167; zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 01:05: 18, k. 212)

Córka powódki – M. O. (1), początkowo nie wiedziała o darowiznie dokonanej przez matkę na rzecz pozwanego. Dowiedziała się o tym 2 – 3 lata po jej dokonaniu. Nie była zadowolona, że matka darowała pozwanemu przysługujące jej udziały w nieruchomościach.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:15:00, k. 167; 00:18:46, k. 168; zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 02:06:00, k. 285)

Pozwany podjął ze swojej strony działania zmierzające do wzniesienia na spornej działce domu mieszkalnego; uzyskał decyzję o warunkach zabudowy. Siostra pozwanego, jako współwłaściciel nieruchomości zobligowana była do wyrażenia zgody na przyjęcie tychże warunków –czego nie uczyniła.

(zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 02:06:00, k. 285)

Pozwany zaproponował siostrze odkupienie, przysługującego jej, udziału w spornej nieruchomości. M. O. (1) zaproponowała wówczas, jako cenę wykupu, kwotę 50.000 zł. Pozwany nie ustosunkował się do tej oferty siostry. Wówczas wystąpił do Sądu z pozwem o wykonanie zapisu testamentowego.

(zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 02:19:15, k. 285v; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:22:44- k. 355v. potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy dnia 16 października 2014 r., 02:05:28)

Pozwany zamieszkałby na ul. (...), gdyby siostra odstąpiła mu swój udział w tejże nieruchomości.

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:22:44- k. 355v. potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy dnia 16 października 2014 r., 02:05:28)

Pozwany zamieszkuje z żoną i córką w Z., w mieszkaniu socjalnym; zajmują jeden pokój, mają doprowadzoną ciepłą i zimną wodę. Wcześniej zamieszkiwali w blokach, jednakże zostali eksmitowani.

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:10:04, k. 166)

Na działce, będącej przedmiotem darowizny, posadowiony jest dom letniskowy, w którym powódka mieszka przez cały rok. W domu są trzy pomieszczenia mieszkalne: dwa większe pokoje i dwa małe, z tymże jeden z tych mniejszych pełni funkcję magazynku – powódka przechowywała w nim kartofle. Jest również kuchnia.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:15:00, k. 167)

Początkowo, po dokonaniu spornej darowizny, relacje między stronami układały się dobrze. Pozwany opiekował się matką - woził ją m. in do lekarza, zapraszał do siebie na święta, zajmował się konserwacją i bieżącymi remontami w domu przy ul. (...) - położył w kuchni i w łazience w domu powódki płytki, naprawił dach, wykonał ogrodzenie.

Do nieporozumień pomiędzy stronami doszło w miesiąc po wypadku, jakiemu uległa powódka, tj. latem 2012 r.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:18:46, k. 167-168; protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 01:19:56, k. 212 ; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 01:29:36, k. 212v , zeznania świadka G. N., protokół rozprawy z dnia 14 maja 2015 r., 00:39:56, k. 329 v., zeznania świadka A. T. (1), protokół rozprawy z dnia 18 czerwca 2015 r., 00: 08:39, k. 350v – 351)

Wiosną 2012 r., pozwany, będąc pod wpływem alkoholu, spowodował kolizję drogową, w wyniku czego uległ uszkodzeniu samochód będący jego własnością. Wobec pozwanemu orzeczono wówczas zakaz prowadzenia pojazdów na okres dwóch lat. S. T. nie sprzedał uszkodzonego samochodu, ale naprawił go dopiero w roku 2014.

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:22:44- k. 355v. potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 01:57:21)

W maju 2012 r., powódka, za namową syna, zaciągnęła kredyt w Banku (...) w Z., na kwotę 4.000 zł. Środki z kredytu przekazała pozwanemu, który miał je przeznaczyć na naprawę samochodu. Pozwany zawiózł wówczas powódkę do banku, samochodem pożyczonym o szwagra.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:35:50, k. 211, wydruk wiadomości e-mail, załączony do pisma powódki z dnia 30 października 2014 r., k. 223; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 02:22:51)

Kredyt, zgodnie z umową między stronami, miał być spłacany przez pozwanego. W grudniu 2012 r., powódka otrzymała powiadomienie z banku, informujące o zaległościach w spłacie zaciągniętego kredytu. Córka powódki skontaktowała się z bankiem, gdzie uzyskała informację, że kredyt nie jest spłacany.

Powódka sama spłaciła kredyt przez okres jednego roku. Raty początkowo wynosiły po 400 zł. miesięcznie, potem na prośbę powódki, zmniejszono ratę do 300 zł. na miesiąc.

(wezwanie z dnia 17 grudnia 2012 r., załączone do pozwu, k. 17; zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:35:50, k. 211 – 211v)

Postanowieniem z dnia 4 października 2012r., zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Zgierzu, odmówiono wszczęcia postępowania w sprawie doprowadzenia Z. T. (1), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 4.000 zł., dokonanego w dniu 5 maja 2012r. w Z., poprzez wprowadzenie jej w błąd co do spłaty rat zaciągniętego w (...) Bank (...) S.A. kredytu bankowego, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k., wobec braku znamion czynu zabronionego. Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 25 czerwca 2013 r., wydanym w sprawie o sygn. akt. II Kp 615/12.

(postanowienie z dnia 4 października 2012 r., zatwierdzone przez Prokuratora Prokuratury Rejonowe w Z gierzu, 1 Ds. 1664/12, k. 336, p ostanowienie Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 25 czerwca 2013 r., o sygn . ak t. II Kp 615/12, k. 337 – 338)

Żona powoda – K. T., wysłała do M. O. (1) wiadomość e – mail z informacją, że środki uzyskane z kredytu, w wysokości 4.000 zł., zostały przez powódkę подарowane synowi z przeznaczeniem na naprawę samochodu.

(zeznania świadka K. T., protokół rozprawy z dnia 18 czerwca 2015 r., 01:22:28, k. 353, wydruk wiadomości e-mail, załączony do pisma powódki z dnia 30 października 2014 r., k. 223)

W dniu 26 maja 2015r., powódka uległa wypadkowi, w wyniku którego doznała złamania wieloodłamowego w 1/3 bliższej trzonu kości udowej prawej ze złamaniem przezkrętarzowym.

Bezpośrednio po wypadku przebywała na Oddziale Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej Wojewódzkiego Szpitala (...) w Z., od 26 maja 2012 r., do 8 czerwca 2012 r., gdzie przeszła operację. W wypisie zalecono pacjentce leczenie w Rejonowej Poradni Ortopedycznej, fotelowo – łózkowy tryb życia (powódce wypożyczono łóżko ortopedyczne), ewentualnie naukę chodzenia przy pomocy balkonika.

(karta informacyjna (...) im. (...), załączona do pozwu, k. 15 – 16; zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07- k. 355v. potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:10:04)

W okresie hospitalizacji Z. T. (1), codziennie odwiedzała ją wnuczka – M. B.. Córka powódki – M. O. (1) odwiedziła powódkę dwa razy, tak samo pozwany z żoną. Synowa powódki przynosiła jej czystą koszulę nocną; nie myła teściowej. Czynności higieniczne przy powódce wykonywała jedynie wnuczka – M..

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:18:46, k. 167-168, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 01:10:53 k. 212; zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 00:43:28, k. 280)

W czasie pobytu powódki w szpitalu, M. O. (1), zabrała z domu przy ul. (...) pralkę, lodówkę, telewizor, odzież i większość talerzy (część była potłuczona). Przedmioty te zostały zabrane na prośbę powódki, ażeby uchronić je przed kradzieżą i umieszczone w wyremontowanym mieszkaniu na ul. (...) w Ł., które należało do M. O. (1). Powódka tam nie mieszkała. Sprzęty zostały odwiezione na ul. (...), wiosną 2013 r.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:27:56, k. 211; zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 00:52 :11, k. 280)

Gdy wnuczka powódki – M. B. pojechała na początku 2013 r., do domu powódki, wewnątrz nie było kuchenki gazowej wraz z reduktorem, dwóch używanych patelni, a także drzwi łączonych kuchni z korytarzem, pieca akumulacyjnego, kredensu kuchennego, fotela na kółkach, kosiarki spalinowej, wózka do prac polowych, widel ogrodniczych, widel do obornika, dziabek. Firanki i zasłony leżały pościągane i w nieładzie.

Wnuczka powódki zgłosiła zaginięcie tych rzeczy na Policję.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:27:56, k. 211)

W/w rzeczy zostały zabrane przez pozwanego. W ten sposób, chciał je uchronić przed kradzieżą. Podkaszarka elektryczna była własnością pozwanego, spaliła się podczas koszenia trawy.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:27:56, k. 211, zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 01:52:08,k. 213)

We wrześniu 2013 r., pozwany, odwiedzając dom przy ul. (...), stwierdził iż doszło do włamania do komórki. Zaginęły narzędzia ogrodowe, grill, stół ogrodowy, kosiarka, piła spalinowa. Wśród skradzionych rzeczy nie było tych, które pozwany zabezpieczył wcześniej przed kradzieżą.

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 01:52:08,k. 213)

Postanowieniem z dnia 26 września 2013 r., wydanym w sprawie DV-9269/13, V Komisariat Policji w Ł., umorzył dochodzenie w sprawie zaistniałego w czasie od 1 do 13 września 2013 r., w Ł., przy ul. (...) w Ł. włamania poprzez wyważenie drzwi pomieszczenia gospodarczego a następnie kradzieży z jego wnętrza grilla żeliwnego, stołu ogrodowego i piły spalinowej o łącznej wartości 5.000 zł. na szkodę S. T. (1), tj. czyn z art. 279 § 1 k.k. z powodu niewykrycia sprawcy oraz wpisał sprawę do rejestru przestępstw.

(p ostanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisana sprawy do rejestru przestępstw, DV-9269/13, załączone do odpowiedzi na pozew, k. 109)

Po wyjściu ze szpitala, powódka wymagała codziennej pomocy i opieki, miała drut w nodze, a przy kolanie założone płytki, musiała leżeć, wymagała specjalnego łóżka ortopedycznego. Pozwany odmówił zajęcia się matką, stwierdził, że nie ma warunków, by zabrać matkę do siebie, jak również nie ma czasu się nią zająć. Żona pozwanego pracowała wtedy, jako agent ubezpieczeniowy, nie miała prawa jazdy; córka pozwanego chodziła do szkoły podstawowej; pozwany pracował w systemie czterobrygadowym i nie zawsze mógłby odwiedzić córkę do szkoły, gdyby zamieszkali z matką na ul. (...), a była za mała, żeby jechać do szkoły sama.

Pozwany miał opiekować się matką w weekendy, siostra zaś w ciągu tygodnia. Pozwany obiecywał załatwić matce opiekunkę, ale tego nie zrobił. Powódka zamieszkała u córki – M. O. (1).

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:25:07, k. 168; zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 00:20:26 k . 379 , zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy dnia 31 marca 2015 r., 02:24:35, k. 286 , zeznania świadka K. T., protokół rozprawy z dnia 18 czerwca 2015 01:10:28, k. 352v)

W czasie gdy powódka zamieszkiwała u córki, ta zajmowała wraz z córką mieszkanie o pow. 59 m² , składające się z 3 pokoi z aneksem kuchennym i łazienką; w jednym pokoju mieściło się biuro córki powódki.

(zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy dnia 31 marca 2015 r., 02:24:35, k 286)

Powódka, we wrześniu i październiku 2012 r., przez trzy tygodnie przebywała na rehabilitacji w Z.. Po powrocie zamieszkała ponownie u córki – M. O. (1).

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 6 maja 2014 r., 00:25:07, k. 168)

Po wyjściu powódki ze szpitala, pozwany zaoferował swoją pomoc w opiece nad domem powódki, w czasie gdy matka będzie dochodzić do siebie w domu M. O. (1). Pozwany miał się zaopekować gospodarstwem domowym i zwierzętami powódki – psem i kotem.

Gdy wnuczka powódki – M. B., przyjechała do domu przy ul. (...), zauważyła, że w misce dla psa zaległy się larwy, a kot był zamknięty w domu.

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:22:44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 01:29:36,k. 212v, 01:45:02, k. 213; zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 00:29:43, k. 279, zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy dnia 31 marca 2015 r., 02:58:52, k. 288)

Zimą, na przełomie 2012 i 2013 roku, na prośbę powódki, jej zwierzętami pozostawionymi w domu przy ul. (...), zajmowała się znajoma I. D. wraz z partnerem E. S.. Gdy pojechali do domu przy ul. (...), zastali porozbijane naczynia w kuchni i wyrwany żyrandol.

(zeznania świadka E. S., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 02:46:45, k. 214 v; zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:09:43, k. 210v; zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:16:19, k . 215v .)

W czasie, gdy powódka zamieszkiwała u córki, pozwany odwiedził ją tylko raz. Było to 1 czerwca 2012 r., w Dzień Dziecka, przyjechał do matki wraz z córką. Pozwany przywiózł recepty na leki dla matki, ale ich nie wykupił. W czasie odwiedzin pomiędzy pozwanym, a M. O. (1) doszło do kłótni.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:03:57, k. 210v, zeznania pozwanego,

protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 02:22:51,k. 214; zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 00:20:26 k. 279, zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy dnia 31 marca 2015 r., 02:24:35, k. 286)

Po tej kłótni, jaka miała miejsce pomiędzy rodzeństwem, pozwany rozmawiał z matką jedynie przez telefon. W rozmowach tych skarżył się matce na siostrę, wskazywał, że z domu przy ul. (...) poginęły przedmioty będące własnością jego córki. Z czasem zdarzało się, że w czasie tych rozmów podnosił na matkę głos.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:03:57, k. 210v; 00:35:50, k. 211v)

Powódka nie chciała odbierać telefonów od syna, bo się go bała.

(zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:22:37, k . 215v)

Jesienią 2012r., znajoma powódki I. D., spotkała się z pozwanym, jego żoną i córką w domu na ul. (...). Chciała podjąć się mediacji pomiędzy stronami. Poprosiła wówczas pozwanego, aby oddał kuchenkę, bo nie było możliwości niczego podgrzać zwierzętom do jedzenia. Pozwany odmówił. Powódka nie uczestniczyła w spotkaniu.

E. S. podarował powódce swoją starą kuchenkę.

(zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:22:37, k . 215 v)

Pozwany, pod nieobecność powódki, w domu przy ul. (...), postanowił odciąć dopływ wody na okres zimowy, ażeby uniknąć popękania rur. Jako strona umowy z Zakładem (...) z o.o (dalej: (...)) złożył pismo, w którym wnosił o odłączenie dopływu wody do nieruchomości przy ul. (...).

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 01:58:42,k. 213 – 213 v)

Powódka, pomimo nieporozumień między rodzeństwem, chciała utrzymywać kontakt z synem. W połowie grudnia 2012r., wykonała do syna telefon, ale ten nie odebrał. Powódka nagrała pozwanemu życzenia świąteczne na automatyczną sekretarkę. Pozwany przesłał wiadomość głosową od matki, siostrze. M. O. (1) zdenerwowała się wówczas na powódkę, doszło między nimi do spięcia. Powódka zdecydowała, że nie chce dłużej mieszkać u córki i zadzwoniła do I. D., żeby ta odwiozła ją do domu na ul. (...).

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:52:00, k. 211v .; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 02:22:51,k. 214; zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 00:20:26 k . 279, 01:03:26, k. 281, zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy dnia 31 marca 2015 r., 02:36:27, k . 286 – 286 v)

Było to krótko przed Świętami Bożego Narodzenia, dom na ul. (...) był wyiębiony opróżniony z wyposażenia niezbędnego do bieżącego zamieszkiwania (zabezpieczonych przez dzieci powódki, na czas jej nieobecności); z powodu rozwiązania przez pozwanego umowy z Zakładem (...), nie było bieżącej wody.

Z uwagi na brak warunków do natychmiastowego powrotu powódki do domu przy ul. (...), zamieszkała ona wówczas u S. J., gdzie przebywała do 10 lutego 2013r., a potem zamieszkała u I. D., gdzie gościła do Wielkanocy 2013r. Następnie powódka udała się na miesięczną rehabilitację. Po wyjściu ze Szpitala, powódka wróciła do domu przy ul. (...), gdzie przebywa do chwili obecnej.

Pismem z dnia 14 stycznia 2013 r. powódka zwróciła się z prośbą o nierozwiązywanie umowy na dostarczanie wody i przepisanie umowy na nią, z uwagi na fakt, iż zamieszkuje ona w tejże nieruchomości. (...) odmówił powódce zawarcia z nią umowy na dostarczanie wody. Jednocześnie poinformował ją, że odstąpił od wyłączenia dopływu wody do 31 grudnia 2013 r., oczekując na uregulowanie spraw formalno – prawnych związanych z nieruchomością przy ul. (...). Powódce przesłano do podpisania druk zobowiązania, w którym zobligowała się ona do regulowania należności z tytułu bezumownie pobranej wody dla w/w nieruchomości, według wskazań wodomierza głównego, zapewnienia dostępu do tego wodomierza w celu dokonania kontroli, przeglądów, napraw, a także dokonywania odczytu jego wskazań.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:03:57, k. 210v, oświadczenie dnia 14 stycznia 2013 r., załączone do pisma procesowego powódki z dnia 30 października 2014 r., k. 221; druk zobowiązania, załączony do pisma procesowego powódki z dnia 30 października 2014 r., k. 222, pismo od (...) z dnia 22 stycznia 2013 r., załączone do pozwu, k. 28; zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:03:57, k. 210v.; zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:44:01, k. 211v, zeznania świadka E. S., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:01:30, k. 215)

Święta Bożego Narodzenia w 2012 r. powódka spędziła u I. D.. Córka i wnuczka M. nie odwiedziły jej w Boże Narodzenie. Przyjechały parę dni później.

(zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:32:33, k. 215v – 216; zeznania świadka M. B., protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 00:29:43, k. 279, zeznania świadka M. O. (1), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 02:49:51, k. 287)

Gdy powódka przebywała na rehabilitacji, E. S., I. D. i S. J. wysprzątałi dom powódki na ul. (...) – umyli okna, podłogi, sprzątnęli potłuczone naczynia.

(zeznania świadka E. S., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:01:30, k. 215; zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:32:33, k. 215 v – 216)

Córka powódki wiedziała, że matka przebywa w domu I. D.. Odwiedzała matkę wraz z córką – M..

(zeznania świadka E. S., protokół rozprawy z dnia 16 października 2015 r. 03:01:30, k.215 , zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:32:33, 215v – 216)

I. D. sprawowała opiekę nad powódką. Powódka nie płaciła jej za opiekę – oddawała jej jedynie pieniądze za benzynę, jak ta wiozła ją do lekarza. Powódka dawała jej również pieniądze z emerytury na zakupy żywnościowe. Nie rozliczały się z opłat eksploatacyjnych.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:09:43, k. 210v; zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:22:37, k . k. 215 v ; zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 04:19:39, k. 217)

Córka pozwanego, A. T. (2), po wypadku babki, raz do niej zadzwoniła. Powódka nie poznała jej głosu i odłożyła słuchawkę. Powódka nie oddzwoniła do wnuczki, gdyż nie знаła do niej numeru telefonu.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:03:57, k. 210v, zeznania świadka P. L.,

protokół rozprawy z dnia 21 maja 2015 r., 00:47:34; zeznania świadka A. T. (2), protokół rozprawy z dnia 18 czerwca 2015 r., 00:51:17, k . 325)

W kwietniu 2013 r., gdy powódka już z powrotem mieszkała na ul. (...), pozwany przyjechał do matki na rowerze i dobijał się do drzwi. Pozwany bardzo bluźnił, powódka bała się wpuścić go do środka. Chcąc dostać się wówczas do domu wybił szyby w dwóch oknach. Gdy wybił pierwszą szybę, okazało się, że wejście do środka nie jest możliwe, gdyż drzwi wewnątrz również były zamknięte – dlatego wybił drugą szybę, z drugiej strony domu.

Powódka wezwała Policję. Policja kazała pozwanemu opróżnić kieszenie – miał przy sobie klucze do domu na ul. (...). Na miejsce zdarzenia przyjechali również I. D. i E. S..

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 01:19:56, k. 210v; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 02:12:43,k. 213v; wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 02:36:12,k. 214; zeznania świadka E. S., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 02:46:45, k. 214 v – 215; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 01:49:03, k . 284, zeznania świadka A. T. (2), protokół rozprawy z dnia 18 czerwca 2015 r., 00:51:17, k . 352, zeznania świadka K. T., protokół rozprawy z dnia 18 czerwca 2015 01:15:19, k . 353)

Przeciwko pozwanemu toczyło się postępowanie karne o czyny wypełniające dyspozycję art. 288 § 1 k.k., oraz art. 190 § 1 k.k. Pokrzywdzonymi w sprawie były: M. O. (1) (co do czynu z art. 288 § 1 k.k.) oraz powódka (co do czynu z art. 190 § 1 k.k.). Postępowanie przygotowawcze prowadziła Prokuratura Rejonowa Ł., postępowanie sądowe toczyło się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2014 r., wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, w sprawie o sygn.. akt. V K 856/13, pozwany został uznany za winnego popełnienia czynów wypełniających dyspozycję 288 § 1 k.k., oraz 190 § 1 k.k., tj. tego, że w dniu 26 kwietnia 2013 r., w Ł., w domu przy posesji przy ul. (...) dokonał uszkodzenia drzwi wejściowych poprzez ich wyrwanie z zawiasów, wgniecenie powierzchni czołowej oraz urwania klamki, a także wybił szyby w czterech oknach powodując straty w łącznej wysokości 1 150 zł na szkodę M. O. (1) oraz tego, że w dniu 26 kwietnia 2013 r., w Ł., groził matce Z. T. (1) popełnieniem na jej szkodę przestępstwa w postaci pozbawienia jej życia poprzez spalenie żywcem, które to groźby wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione.

Pozwany został skazany na karę pozbawienia wolności w wymiarze 10 miesięcy z zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 3.

Pozwany nie odwoływał się od wyroku; orzeczenie jest prawomocne.

(wyrok z dnia 23 lipca 2014 r., k. 226 - 227 załączonych akt V K 856/13; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 31 marca 2015 r., 01:57:21, k . 284)

Pozwany przyjeżdżał na posesję przy ul. (...) wraz z szwagrem P. L.. Rozstawiali wówczas namiot, wspólnie grillowali, spożywali wówczas alkohol. Powódka nie wychodziła wtedy z domu. Pozwany nie uzgadniał z matką swoich wizyt oraz wspólnego grillowania z rodziną żony.

(zeznania świadka P. L., protokół rozprawy z dnia 21 maja 2015 r., 00:52:43, k . 330 ; zeznania świadka K. T., protokół rozprawy z dnia 8 czerwca 2015 r., 01:15:19 ; zeznania świadka G. N., protokół rozprawy z dnia 14 maja 2015 r., 00:24:08)

W 2013 r., pozwany urządził na działce przy ul. (...) grilla, na którego zaprosił braci swojej żony. Goście spożywali alkohol. Powódka przebywała wówczas w domu.

Pozwany chciał skorzystać z toalety, lecz powódka ze strachu nie chciała go wypuścić. Pozwany załatwił więc potrzebę fizjologiczną na wycieracze przed domem powódki.

(zeznania świadka E. S., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 02:55:44, k. 215; zeznania świadka I. D., protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 03:45:50, k. 216, zeznania świadka P. L., protokół rozprawy z dnia 21 maja 2015 r., 00:57:56, k. 330, zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015, 00:22:44, k. 355 v – 356)

Jesienią 2014 r., E. S., wykonywał prace remontowe na dachu nieruchomości powódki – naprawił przewody, założył częściowo nową papę i posmarował lepikami, oraz założył rynny.

(zeznania świadka E. S., protokół rozprawy z dnia 16 października 2015 r. 03:09:43, k. 215)

Powódka od 2012 roku nie utrzymuje kontaktu z najstarszym synem – A. T. (1). Przyczyną takiego stanu rzeczy jest konflikt, jaki zaistniał wiosną 2012 r., pomiędzy A. T. (1), a M. O. (1). Podczas spotkania rodzinnego, doszło wówczas do rękoczynów pomiędzy rodzeństwem i członkami ich rodzin.

W związku z tym zdarzeniem zostało wszczęte postępowanie karne, o czyny z art. 190 § 1 k.k., 216 § 1 k.k., w zw. z art. 11 § 1 k.k., 157 § 1 i § 2 k.k., 190 § 1 k.k., 288 § 1 k.k., które zostało umorzono na etapie postępowania przygotowawczego, m.in. z powodu braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienie przestępstwa, braku znamion czynu zabronionego i braku interesu społecznego w kontynuowaniu ścigania czynu ściganego z oskarżenia prywatnego.

W latach 90 – tych również miało miejsce oziębienie relacji pomiędzy powódką, a najstarszym synem – przyczyną takiego stanu rzeczy był konflikt z M. O. (1).

Relacje najstarszego brata z pozwanym są płytkie.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 01:10:53 18, k. 212; akta postępowania przygotowawczego II Ds. 1302/11 ; zeznania świadka A. T. (1), protokół rozprawy z dnia 18 czerwca 2015, 00:18:25 , 00:27:46; 00:32:51)

Powódka utrzymuje się z renty chorobowej w wysokości 1.350 zł netto. Renta przychodzi na konto powódki, do której upoważniła ona córkę M. O. (1).

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:03:57, k. 210)

Za media na ul. (...) w Ł. płaciła powódka. Podatek od nieruchomości zapłaciła córka powódki – M. O. (1). Po wypadku powódki – opłaty za światło i wodę były regulowane z renty powódki. Powódka prosiła syna, by ten opłacił za nią media, ale pozwany tego nie zrobił.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 00:17:31, k. 210v; zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00: 22 : 44- k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne pozwanego, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r. 01:52:08,k. 213)

Pozwany nie płacił podatku oraz opłat za darowana działkę, po wypadku matki.

(zeznania pozwanego, protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r. 00:30:49,k . 256)

Pozwany w bieżącym roku zapłacił podatek od nieruchomości.

(niesporne)

Przed wystąpieniem z pozwem, powódka nie sporządziła na piśmie oświadczenia o odwołaniu darowizny.

(zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 6 października 2015 r., 00:09:07 - k. 355v . potwierdzające wyjaśnienia informacyjne powódki, protokół rozprawy z dnia 16 października 2014 r., 01:05:18, k. 212)

Powódka nie ma planów co do spornego udziału w nieruchomości. Nie wyklucza, że córka sprzeda nieruchomość, by powódka mogła kupić sobie mieszkanie w blokach.

(zeznania powódki, protokół rozprawy z dnia 6 październi ka 2015 r., 00:03:29, k. 355 v)

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o powołane dowody z dokumentów, załączonych do akt niniejszej sprawy, a także, częściowo w oparciu o zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz stron, nie budzące, w tym zakresie, wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego w zakresie podnoszonych przez niego okoliczności związanych z zaciągnięciem kredytu przez matkę i przeznaczeniem uzyskanych z tego tytułu środków, w których utrzymywał, że pieniądze z kredytu miały posłużyć sfinansowaniu budowy pomnika na grobie ojca. Za wiarygodne w tej kwestii należało uznać twierdzenia powódki i zgłoszonych przez nią świadków, w myśl których kredyt został przez Z. T. (1) zaciągnięty na prośbę syna S. T. (1), z przeznaczeniem na naprawę jego samochodu i pozwany zobowiązał się spłacać raty kredytowe, czego jednak nie uczynił. Za taką oceną wiarygodności zaprezentowanych przez obie strony faktów przemawia treść wiadomości e – mail, wysłanej przez żonę pozwanego jego siostrze – M. O. (1), potwierdzająca przyczyny zawarcia umowy, wysokość kredytu (4.000 zł.) oraz tego na jaki cel środki te miały zostać przeznaczone, jak również, przytoczone przez powódkę, okoliczności zawarcia umowy, a mianowicie, że pozwany towarzyszył matce podczas wizyty w banku i wypowiedź powódki skierowaną do pracownicy banku, a odnoszącą się do przyczyn zaciągnięcia umowy kredytu („pomoc dzieciom”).

Tłumaczenia pozwanego, że treść e-maila była wynikiem niewiedzy żony (której pozwany nie informował o pochodzeniu środków na naprawę pojazdu) i jej własnych domysłów, podczas gdy pieniądze na remont samochodu pochodziły z pożyczki zakładowej, należało uznać za gołosłowne, bo nie poparte żadnymi innymi dowodami i sprzeczne z zeznaniami K. T., która z kolei tłumaczyła treść e- maila informacją uzyskaną od męża, jakoby błędną, jak również sprzeczne z logiką jeśli zważyć, że wypowiedź ta zawierała wiele, zgodnych z faktami szczegółów, jak na pochodzącą od osoby, która rzekomo (jak utrzymuje pozwany) nie miała żadnej wiedzy na temat o którym pisała.

Z uwagi na związanie prawomocnym wyrokiem karnym Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 23 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt. V K 856/13, uznającym pozwanego za winnego tego, że w dniu 26 kwietnia 2013 r., w Ł., w domu przy ul. (...) dokonał uszkodzenia drzwi wejściowych poprzez ich wyrwanie z zawiasów, wgniecenie powierzchni czołowej oraz urwania klamki, a także wybił szyby w czterech oknach powodując straty w łącznej wysokości 1.150 zł na szkodę M. O. (1) oraz tego, że w dniu 26 kwietnia 2013 r., w Ł., groził matce Z. T. (1) popełnieniem na jej szkodę przestępstwa w postaci pozbawienia jej życia poprzez spalenie żywcem, które to groźby wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, Sąd uznał za niewiarygodne zeznania pozwanego, w których tłumaczył swoje zachowanie troską o stan zdrowia matki, która nie odpowiadała na jego pukanie do drzwi oraz zaprzeczał, aby wybił szyby w oknach.

Sąd pominął w swoich ustaleniach zeznania świadków A. P., S. J., P. L., D. L., S. R., A. K., S. L. w zakresie odnoszącym się do relacji istniejącej pomiędzy stronami po zawarciu spornej umowy darowizny oraz zachowania pozwanego względem powódki. W/w osoby nie były bezpośrednimi świadkami zachowania pozwanego względem powódki.

Wszelkie informacje dotyczące relacji między matką, a synem znali jedynie z przekazu – bądź to samej powódki, bądź M. O. (1). Tym samym nie posiadają miarodajnej wiedzy w tym zakresie, a jedynie subiektywny osąd ukształtowany pod wpływem opinii innych osób.

Sąd oddalił wniosek dowodowy strony pozwanej zgłoszony w odpowiedzi na pozew o zwrócenie się do Komisariatu Policji w Ł., przy ul. (...)o udostępnienie notatek z interwencji Policji. Przedmiotem dowodu są bowiem fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia zaś w myśl przepisu art. 217§2 k.p.c. Sąd pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki. Z uwagi na to, iż okoliczności, na jakie miałyby być dopuszczony dowód są bezsporne między stronami Sąd oddalił wniosek dowodowe jako nieuzasadniony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu.

Stosownie do treści art. 898 § 1 k.c., darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeśli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Zgodnie zaś z art. 900 k.c. odwołanie darowizny następuje poprzez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie.

Na wstępie należy wskazać, że, w zaistniałym stanie faktycznym, powódka nie złożyła pozwanemu oświadczenia o odwołaniu darowizny na piśmie, przed wytoczeniem powództwa.

Oświadczenie odwołujące darowiznę winno być skierowane do obdarowanego i z chwilą dojścia do niego w taki sposób, że mógł się zapoznać z jego treścią (art. 61 k.c.) wywołuje jedynie skutek obligacyjny. Jego konsekwencją jest to, że dla osiągnięcia skutku rzeczowego, konieczne jest przeniesienie własności darowanej nieruchomości z powrotem na darczyńcę. Powinno to nastąpić w drodze umowy. W przeciwnym razie pozostaje darczyńcy droga powództwa o zobowiązanie obdarowanego do przeniesienia własności nieruchomości i w istocie o to powódka wносиła, a jeśli wcześniej nie składała oświadczenia o odwołaniu darowizny, to taką wolę wyraża pozew (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1996r., I CKU 44/96, Prok.i Pr.-wkł. 1997/6/30).

Tym samym, wystarczające jest, aby oświadczenie takie dotarło do obdarowanego w postaci odpisu pozwu.

Niewątpliwie nieodpłatne świadczenie darczyńcy, stanowiące jednostronny akt szczodrości, nakłada na obdarowanego etyczny obowiązek wdzięczności. Powstała więc wdzięczności jest moralnym ekwiwalentem aktu przysporzenia na rzecz obdarowanego (tak J.Jezioro [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. E.Gniewek P. Machnikowski, Warszawa 2013, s. 1477.). Ten właśnie element powoduje, iż darczyńcy – w razie naruszenia przez obdarowanego jego powinności – przysługuje prawo odwołania darowizny. Ustawodawca, w przepisie art. 898 § 1 k.c., dopuszcza możliwość odwołania już dokonanej darowizny stanowiąc, iż odwołania niniejszego można dokonać wówczas, gdy obdarowany dopuszcza się względem darczyńcy rażącej niewdzięczności (art. 898§ 1 k.c.).

Obecna ustawa nie zawiera katalogu zachowań, które uznawane byłyby za dopuszczenie się rażącej niewdzięczności, ani nawet przykładowego wyliczenia takich zachowań. Rażąca niewdzięczność jest pojęciem niezdefiniowanym i niedookreślonym (tak S.Babiarz, Spadek i darowizna w prawie cywilnym i podatkowym, Warszawa 2012, s. 239.). O tym czy w danej sytuacji mamy do czynienia z rażącą niewdzięcznością zawsze więc rozstrzyga sąd (tak R.Longchamps de Berier, Zobowiązania, Poznań 1999, s. 481.). Rzeczą sądu jest dokonanie oceny, czy w realiach konkretnej sprawy zachowanie obdarowanego nosiło znamiona rażącej niewdzięczności.

Doktryna i judykatura pojęcie to odnosi do takiego zachowania obdarowanego, polegającego na działaniu bądź zaniechaniu, które jest skierowane bezpośrednio lub pośrednio przeciwko darczyńcy, i które – oceniając rzecz rozsądnie – musi być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Do tej kategorii zachowań z pewnością będzie należało popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo mieniu darczyńcy, ale także naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych

(rodzinnych) łączących go z darczyńcą oraz obowiązku wdzięczności (tak SN w wyroku z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 115/01, LEX nr 137593, por. też wyrok SN z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 1599/00, Prok.i Pr.-wkl. 2002/5/40). By móc zaklasyfikować zachowanie obdarowanego jako rażąco niewdzięczne, musi je cechować znaczne nasilenie złej woli i być nakierowane – ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze – na wyrządzenie darczyńcy krzywdy. Nie będą stanowiły o rażącej niewdzięczności takie krzywdy, czy przykrości, które zostały „wyrządzone w sposób niezamierzony, popełnione w uniesieniu czy rozdrażnieniu, zwłaszcza wywołane zachowaniem się darczyńcy” (tak SN w wyroku z dnia 7 maja 1997 r., I CKN 117/97, LEX nr 137781). Innymi słowy skorzystanie z prawa odwołania darowizny nie uzasadnia każdy wypadek nagannego zachowania się obdarowanego, bowiem jako wyjątek od zasady trwałości umów odwołanie darowizny jest obwarowane spełnieniem kwalifikowanej przesłanki w postaci rażącej niewdzięczności obdarowanego wobec darczyńcy. Taką kwalifikowaną postać ma wyłącznie zachowanie się obdarowanego, które w świetle istniejących reguł moralnych i prawnych świadczy o tym, że darczyńca odczuwa je wysoce ujemnie.

Każdy przypadek oceniany jest indywidualnie i odpowiednio do okoliczności danej sprawy. Należy jednak przyjąć, że zachowanie darczyńcy wypełniające znamiona rażącej niewdzięczności może przyjąć postać zarówno działania, jak i zaniechania (tak L.Stecki, [w:] System Prawa Prywatnego t.7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa, red. J.Rajski, Warszawa 2001, s. 212.).

Niewdzięczność darczyńcy obdarowanego polega na takim zachowaniu obdarowanego, którego nie można pogodzić z moralnym nakazem poszanowania osoby świadczącej bezpłatnie jakieś dobro (tak J.Ciszewski [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. J.Ciszewski, Warszawa 2013, s. 1460.). Może się ona ujawniać zarówno w sferze osobistej, jak i majątkowej. Uchybienie obdarowanego jest oceniane zarówno z punktu widzenia darczyńcy (kryterium subiektywne) – konieczne jest bowiem, by odczuł on ujemne skutki zachowania obdarowanego, jak i z punktu widzenia rozsądnego uczestnika obrotu (kryterium obiektywne) - nie można bowiem opierać się tylko na wyobrażeniach darczyńcy, które przecież mogą być sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem. Rażąca niewdzięczność występuje gdy zarówno kryterium subiektywne jak i obiektywne występują łącznie i pozwalają uznać zachowanie się darczyńcy za szczególnie naganne. Obdarowany, przez swoje zachowanie, narusza według przyjętych w społeczeństwie poglądów, normy moralne lub obyczajowe (tak W.Czachórski, Zobowiązania. Zarys wykładu., Warszawa 2009, s. 553.). Rażąca niewdzięczność, według doktryny, może wystąpić wtedy jeżeli obdarowanemu można przypisać winę. Nie wystarczy jednak wina nieumyślna. Przy winie nieumyślnej można mówić tylko o drobnej niewdzięczności. Musi więc wystąpić wina umyślna.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy, powódka, rażącej niewdzięczności syna, upatruje w jego zachowaniu i postawie jaką przyjął po wypadku, któremu uległa ona w maju 2012r., kiedy, poddany próbie na synowskie oddanie, miłość i odpowiedzialność, w obliczu trudnej sytuacji życiowej matki wywołanej skutkami wypadku, zamiast podjąć starania zmierzające do złagodzenia jej cierpienia, niesienia pomocy, wsparcia – również psychicznego, zapewnienia (w miarę własnych możliwości) opieki, przejęcia pieczy nad domem i obejściem (do czego się zobowiązał), dokładał jej jedynie zmartwień i stresów, konfliktując się z siostrą w kwestii warunków przejęcia opieki nad chorą, podziału obowiązków oraz rozliczeń finansowych z tego tytułu, na tle wcześniejszych, zadawnionych sporów o charakterze majątkowym.

Przekładając powyższe rozważania prawne na grunt rozpoznawanej sprawy nie sposób odmówić powódce racji.

Poza sporem pozostaje okoliczność, że relacje w rodzinie stron nie należą do wzorowych. Przyczyną takiego stanu rzeczy są konflikty na tle majątkowym istniejące pomiędzy trójką dzieci powódki. W obliczu sporów pomiędzy rodzeństwem, powódka starała się postępować w taki sposób, aby żadne z jej dzieci nie czuło się pokrzywdzone. Uczynienie darowizny na rzecz syna – S. T. (1) było przejawem takich intencji. Nie ulega również wątpliwości, że w ten właśnie sposób, poprzez przysporzenie majątkowe, powódka, chciała zapewnić sobie pomoc i wsparcie najbliższej rodziny, w ramach codziennego funkcjonowania.

W ocenie Sądu pozwany nie wywiązał się z ciążących na nim – jako obdarowanym- obowiązków, a tym samym sprzeniewierzył się pokładanym oczekiwaniom. Wprawdzie początkowo, w okresie kiedy nie wiązało się to z nadmierną uciążliwością, zachowywał się poprawnie względem matki, zawoził ją do lekarza, do banku, zapraszał

do siebie do domu, wykonywał czynności remontowe w domu, w którym mieszkała. Nie mniej jednak nie sposób oprzeć się wrażeniu, że czynności te nie angażowały w sposób nadmierny czasu jakim dysponował pozwany, ani nie wymagały żadnych poświęceń. Powódka była wówczas sprawna fizycznie, nie wymagała codziennej pielęgnacji i pomocy ze strony osób trzecich. Czynności, w których uczestniczył pozwany miały charakter nieregularny, mogły być zaplanowane z wyprzedzeniem, nie dezorganizując zbytnio planu dnia, ani życia.

Rzeczywisty stosunek syna do darczyńcy ujawniła trudna sytuacja życiowa powódki, wywołana skutkami wypadku, jakim uległa w maju 2012 r. Na skutek ciężkiego urazu – powódka wymagała stałej opieki bliskich, będąc w całości uzależniona od pomocy osób trzecich. Pozwany wówczas – pomimo, uczynionego na jego rzecz przysporzenia majątkowego, nie podjął się sprawowania opieki nad matką, obarczając tymże obowiązkiem siostrę. Aktywność pozwanego w tym zakresie ograniczyła się jedynie do kilku wizyt w szpitalu oraz jednorazowych odwiedzin matki w domu siostry - po wyjściu ze szpitala. Pozwany przy tym, pomimo czynionych deklaracji, nie podjął się zapewnienia powódce kompetentnej osoby do opieki, nie wykupił przepisanych leków, zaniedbał pieczy nad domem i obejściem powódki w okresie jej nieobecności.

Negatywnej oceny postawy pozwanego po wypadku matki nie zmienia, ani nie tłumaczy, jego sytuacja osobista, wywołana przez skromne warunki mieszkaniowe oraz obowiązki zawodowe i rodzinne. Uznając bowiem za zasadne argumenty S. T. (1), podniesione dla wykazania braku faktycznych możliwości przejęcia bezpośredniej, codziennej pieczy nad matką po wypadku, wynikające z braku warunków mieszkaniowych oraz nadmiernych komplikacji dla całej jego rodziny, jakie wiązałyby się z przeprowadzką pozwanego i jego najbliższych na ulicę (...), nie można jednak pominąć, że w zaistniałych okolicznościach, nie starał się uczynić wszystkiego, aby objąć powódkę opieką i pomocą, w zakresie w jakim mieściło się to w granicach możliwości, którymi dysponował, nawet, jeśli (co w istocie nieuniknione) wiązałoby się to z ograniczeniem własnej strefy komfortu, bo wymagało poświęceń. Wręcz przeciwnie, odmawiając przyjęcia matki do siebie i przeprowadzki na ul. (...), jednocześnie, skonfliktował się z siostrą (która zaoferowała powódce mieszkanie po wyjściu ze szpitala) w kwestii wyjścia ze współwłasności domu przy ul. (...) (gdyż od odkupienia udziału siostry na korzystnych warunkach uzależnił swoją decyzję o zamieszkanianiu z matką i, związanym z tym, inwestowaniem w rozbudowę domu), doprowadzając, w konsekwencji do eskalacji wcześniejszych nieporozumień między rodzeństwem na tle oczekiwań związanych z przejęciem majątku po rodzicach i rozliczeń finansowych związanych ze spadkobranstwem po ojcu. W konsekwencji M. O. była niechętna jego wizytom u matki, podczas pobytu powódki w jej mieszkaniu, co pozwany uznał za wytłumaczenie dla siebie braku opieki nad darczyńcą w okresie jej pobytu u córki. Następnie, podczas jednych odwiedzin matki w mieszkaniu siostry, doszło między rodzeństwem do kłótni, po której pozwany kontaktował się z Z. T. (1) wyłącznie telefonicznie. W rozmowach tych skarżył się matce na siostrę, zdarzało się, że podnosił na matkę głos. Jednocześnie nie interesował się potrzebami matki w zakresie zapewnienia jej pomocy w bieżącym funkcjonowaniu, leczeniu, nie oferował wsparcia psychicznego, koncentrując się wyłącznie na konflikcie z siostrą w kwestiach majątkowych, którymi to nieporozumieniami obarczał chorą matkę.

Nie wywiązał się również z pieczy nad pozostawionymi przez powódkę na posesji przy ul. (...), zwierzętami, które nie były regularnie karmione i dogładane.

Także kwestie związane ze zobowiązaniami, wiążącymi się z przysługującym pozwanemu udziałem we współwłasności spornej nieruchomości, a obejmujące opłaty, podatki, pozostawały poza sferą zainteresowań obdarowanego, również w okresie, kiedy matka, po wypadku, nie była w stanie ponosić tych ciężarów – ten skupiał się w głównej mierze na aspekcie władania, i wiążących się z tym uprawnień do nieograniczonego, swobodnego korzystania z działki przy ul. (...), z pominięciem woli zamieszkującej na posesji matki, a ignorując płynące tego tytułu obowiązki.

Podobnie nie wywiązał się z obietnicy spłaty kredytu, zaciągniętego przez powódkę na jego prośbę, z przeznaczeniem na naprawę jego samochodu, w konsekwencji czego ciężar uregulowania zadłużenia spoczął na kredytobiorcy.

Podnieść w tym miejscu należy, iż obowiązek dbania o rodziców, zwłaszcza w podeszłym wieku, wynika z ogólnie przyjmowanych reguł panujących w społeczeństwie i nie musi, a nawet nie powinien, być determinowany

poczynionymi przez rodzica przysporzeniami, prezentami, których to oczekiwań, względem rodziców, pozwany nie ukrywał, a wręcz silnie (również w toku procesu) akcentował, lecz ogólnie postrzeganą postawą moralną. Tej ostatniej – w świetle zgromadzonego materiału dowodowego – trudno szukać u pozwanego, zwłaszcza gdy nie zareagował na sytuację w której powódka, tuż przed świętami Bożego Narodzenia, w okresie zimowym, nie miała gdzie mieszkać i po opuszczeniu mieszkania córki (na skutek konfliktu, wywołanego pośrednio zachowaniem pozwanego, który - chcąc pokazać siostrze, że matka, pomimo napiętej sytuacji między rodzeństwem i brakiem przejęcia przez syna opieki nad nią po wypadku, w dalszym ciągu darzy pozwanego miłością – pochwalił się życzeniami świątecznymi złożonymi mu z inicjatywy powódki), wobec braku przystosowania domu na Okólnej do zamieszkania, przez okres ponad trzech miesięcy, musiała korzystać z litości obcych, niespokrewnionych z nią ludzi, znajomych, którzy zaoferowali jej mieszkanie i pomoc w uporządkowaniu domu na Okólnej po okresie nieobecności i usunięciu skutków dewastacji oraz bałaganu. Pozwany w tym okresie nie zainteresował się w jaki sposób matka spędziła Święta Bożego Narodzenia, ani gdzie i w jakich warunkach mieszka po wyprowadzce od córki, zwłaszcza, że miał świadomość, iż dom na ul. (...) nie nadaje się do natychmiastowego zamieszkania (szczególnie w okresie zimowym) wobec wyniesienia z niego większości sprzętów gospodarstwa domowego przez oboje dzieci powódki i odłączenia dopływu wody, jak również kto zapewnia jej opiekę i pomoc. Nie sposób nie zauważyć, że w tej sytuacji, obcy ludzie okazali Z. T. (1) więcej wsparcia, zrozumienia i pomocy niż własna rodzina, w tym obdarowany. Pozwany tym samym, po raz kolejny, nie podjął jakichkolwiek działań w obliczu wzmożonej potrzeby pomocy ze strony matki. Takie zaś zachowanie, według stanowiska judykatury mieści się w zakresie pojęcia „niewdzięczności”, która może polegać także na nieczynieniu (por. wyrok SN z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 1599/00, Prok i Pr. – wykl. 2002/5/40).

Należy bowiem zaznaczyć, że wprawdzie do *essentaila negotii* umowy darowizny nie należy obowiązek sprawowania opieki nad darczyńcą przez obdarowanego, nie mniej jednak – charakter umowy stwarza po jego stronie moralny obowiązek wdzięczności, który nabiera szczególnego charakteru, zwłaszcza wtedy, gdy dochodzi do zawarcia umowy między osobami najbliższymi (co miało miejsce w niniejszej sprawie), których powinność świadczenia pomocy i opieki wynika z łączących strony umowy więzów rodzinnych (wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 2005 r., I CK 112/05, LEX nr 186998). W orzeczeniu z 29 października 1969 r. (OSP 1970 nr 7/8 poz. 137) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że rażąca niewdzięczność może polegać na braku roztoczenia należytej opieki nad darczyńcą oraz braku dostarczania mu środków utrzymania.

W ocenie Sądu, nie bez znaczenia dla uznania, iż spełnione zostały przesłanki odwołania darowizny uczynionej na rzecz pozwanego, pozostają również incydenty związane z wysoce nagannym zachowaniem obdarowanego, względem Z. T. (1), które miały miejsce już po wytoczeniu powództwa, a polegające na niszczeniu mienia powódki, zakłócaniu spokoju i miru domowego, zastraszaniu, urządzaniu awantur, nierzadko pod wpływem alkoholu, a także kierowaniu pod jej adresem gróźb karalnych, za które został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

Należy przy tym mieć na uwadze, że ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Podstawę mocy wiążącej ustaleń co do okoliczności popełnienia przestępstwa zawartych w prawomocnym wyroku skazującym wydanym w postępowaniu karnym stanowi specjalna norma prawna, mająca na względzie przeniesienie konkretnych ustaleń (faktów) z jednego rodzaju postępowania (tj. karnego) do innego (tj. cywilnego). Zatem, zgodnie z art. 11 KPC, w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego będzie wchodził czyn ustalony w wyroku karnym, jednakże to prawo cywilne będzie właściwe do oceny prawnej tego zdarzenia (K. Piasecki, Wpływ postępowania i wyroku karnego na postępowanie i wyrok cywilny, Warszawa 1970, s. 75 i 76).

Zachowania te, będące skutkiem eskalacji konfliktu na tle majątkowych oczekiwań rodzeństwa względem rodziców (pozwany prezentuje stanowisko, że sporna darowizna mu się należała, wobec przysporzeń dokonanych przez rodziców na rzecz siostry oraz nakładów własnej pracy, którą włożył w pomoc rodzicom w młodości, jak również po dokonaniu darowizny) i roszczeń zgłoszonych względem siebie nawzajem (w związku z wykonaniem zapisu testamentowego uczynionego przez ojca pozwanego), nacechowane są znacznym napięciem złej woli i bez wątpienia

skierowane przeciwko darczyńcy z zamiarem nieprzyjaznym, czynione z rozmysłem i nakierowane na sprawie matce przykrości, a nawet wywołanie odczucia strachu.

Przytoczone uchybienia obdarowanego, oceniane z punktu widzenia darczyńcy (kryterium subiektywne), skutkowały ujemnymi odczuciami po stronie jego matki, która zmuszona była zamykać się we własnym domu w obawie przez zachowaniem syna i jego znajomych, których zapraszał na Okólną, a nawet wzywać Policję. Powódka nie miała również wpływu na to kogo i kiedy pozwany gościł na posesji, gdyż, czując się właścicielem nieruchomości, nie pytał matki o zgodę na urządzenie spotkań towarzyskich, połączonych ze spożywaniem alkoholu i noclegiem.

Reasumując, całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazuje, że pozwany swoim zachowaniem nie sprostął oczekiwaniom, jakie ustawodawca i społeczeństwo stawia osobie obdarowanej ze względu na jej szczególny status. Tym samym dalsze utrzymywanie relacji wykreowanej przez stosunek prawny jest bezcelowe.

Odwołanie darowizny z powodu rażącej niewdzięczności może mieć miejsce w ciągu roku od dnia, w którym darczyńca dowiedział się o rażącej niewdzięczności obdarowanego. Pozew w niniejszej sprawie wpłynął w dniu 8 marca 2013 r., zaś pierwsze sygnały – dające podstawę do poczynienia rozważań w zakresie istnienia bądź nie wymaganego w danych okolicznościach wsparcia od obdarowanego miało miejsce, po wypadku powódki – tj. w maju 2012 r., zaś eskalacja zachowań dających podstawę do odwołania poczynionej darowizny - nastąpiła, w ocenie Sądu na przełomie 2012 i 2013 r. W tym stanie rzeczy, w realiach niniejszej sprawy, zachowany został również roczny termin do dokonania czynności.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji orzeczenia.

O kosztach procesu Sąd na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Z uwagi na to, iż pozwany przegrał proces w całości, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ciążył na nim obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez powódkę.

Do niezbędnych kosztów procesu powstałych pod stronie powódki, reprezentowanej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, należy zaliczyć wynagrodzenie należne pełnomocnikowi ustalone na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm. wraz z 23% stawką VAT (3.600zł + 828 zł).

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2013 r., powódka została zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych w całości. Skarb Państwa wyłożył więc tymczasowo, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, obejmujących opłatę sądową od pozwu, kwotę 3.800 zł.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić, Sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeśli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego S. T. (1) kwotę 3.800 zł tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Z/

Odpis uzasadnienia wraz z odpisem wyroku doręczyć pozwanemu z pouczeniem o prawie, sposobie i terminie wniesienia apelacji.

2015/11/04